

בס"ד. שיחת* ראש-חודש סיון** ה'שי"ת.

בלתי מוגה

א. בתורת החסידות: הובא ונתבאר מארו"ל² "כל אדם שאין לו בית אינו אדם", היינו, ש"בית" קשור עם שלימות האדם.

כלומר: אף שיש לאדם ג' סוגי הצטרכויות: מזון, לבוש ובית, מ"מ, יש מעלה מיוחדת בבית שבו דוקא תלוי שלימות האדם, עד כדי כך, ש"כל אדם שאין לו בית אינו אדם".

וכפי שרואים במוחש שהצורך ב"מזון" הוא גם במין הצומח, הצורך ב"לבוש" אינו במין הצומח, אבל שייך גם אצל בעלי-חיים, ואילו הצורך ב"בית" נוגע לשלימות האדם דוקא (משא"כ בעלי-חיים, שגם כשיש להם בית, כמ"ש³ "גם ציפור מצאה בית", אין זה באופן שנוגע למציאותה של הציפור, שנאמר שאם לא מצאה בית אינה ציפור).

ב. החילוק שבין מזון לבוש ובית — כמבואר בדרושי חסידות: — שמזון הו"ע פנימי שנעשה דם ובשר כבשרו, לבוש הו"ע מקיף, אבל, מקיף הקרוב שעשוי לפי מדת האדם, ובית הוא מקיף הרחוק שאינו עשוי לפי מדת האדם.

וענינם בעבודה:

מזון, פנימי — מורה על עבודה שע"פ טו"ד, שעבודתו היא רק כפי חיוב השכל, שזהו"ע הפנימיות.

לבוש, מקיף הקרוב — מורה שעבודתו היא (גם) באופן של ביטול שלמעלה מהשכל, שזהו"ע המקיף, אבל, גם הביטול שלמעלה מהשכל הוא ע"פ השכל, היינו, שהשכל מחייב שצריכים לבטל את השכל ולעשות גם דברים שהשכל אינו מחייב, שזהו"ע מקיף הקרוב שעשוי לפי מדת האדם, היינו, שגם בעת הביטול (מקיף) נשאר במציאותו (מדת האדם).

* 770" (ע"י הר' יוסף ראבינסאן), כדלקמן ס"ה (המו"ל).

1) סה"מ תש"ג ע' 9. ועוד.
2) יבמות סג, רע"א ובתוס' שם.
3) תהלים פד, ד.
4) לקו"ת ברכה צח, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

* עד סוס"ח — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
** בקשר עם תשלו"ם המשכנתא ("מאָרגעזש") על רכישת בית רבינו —

ובית, מקיף הרחוק — מורה על עבודה שהיא למעלה מהשכל לגמרי, ביטול בעצם, ובזה תלוי' אמיתת שלימות האדם.

ג. ענין ה"בית" אצל חסידים, הוא, המסירה והנתינה ("איבערגעבן זיך") אל הרבי.

וענין זה שייך ונוגע הן להכניסה אל הרבי (ליחידות) — שאינה מצד השכל, אלא מצד עצם מציאותו שלמעלה משכל, כמו הבן שנמשך אל אביו; והן לקיום דברי הרבי — שהקיום אינו מצד חיוב השכל, אלא מצד הביטול, שלכן מקיימים גם דברים שאינם מובנים בשכל כלל, ולא עוד אלא שגם הדברים המובנים בשכל יש לקיימם באותו אופן שמקיימים דברים שאינם מובנים בשכל, שבאופן כזה דוקא הוא אמיתת המעלה דקיום דברי הרבי.

— פעם נכנס אל כ"ק אדמו"ר מהר"ש ליחידות "קבלן" ("קאָנטראַקטער") שבמשך שנים התגורר לבדו בפטרבורג בגלל בעיות של שלום-בית, עד שקרוביו שכנעוהו לשוב לביתו, ובדרכו לביתו נסע לליובאוויטש לקבל ברכתו של אדמו"ר מהר"ש. בדרך אגב סיפר לרבי שיש לו הצעה במסחרו מא' הגנרלים שבפטרבורג, ולאחרי שישוב לביתו וישכין שלום-בית, יסע לפטרבורג לגמור את העסקה. אמר לו אדמו"ר מהר"ש: סע מיד לפטרבורג ותסיים את העסקה, ואח"כ תשוב לביתך. תמה ה"קבלן" על דברי הרבי, היתכן, שבהיותו בדרכו לחזור לביתו לאחרי העדרות של כמה שנים, יזרוז הרבי לשוב על עקבותיו כדי לסיים עסקה? ...! מה פשר המהירות? ...! ולאחרי שהרבי חזר שנית על דבריו, אמר לרבי: כדברי הרבי כן אעשה, אבל, אולי יאמר לי הרבי הטעם? השיב לו הרבי: אילו היית יודע הטעם היית בעצמך "רבי" ... כשהגיע הקבלן לפטרבורג פגש את הגנרל בצאתו מביתו לנסיעה מחוץ למדינה למשך זמן ארוך, ומיד עלה עם הגנרל לביתו וסיימו את העסקה, שלאחרי זמן נתעשר הקבלן ממנה! — אז הבין את הטעם שהרבי מיהרו וזירזו כל כך, שכן, אילו הי' מגיע כמה רגעים לאח"ז, הי' מפסיד את כל העסקה.

ולכאורה אינו מובן: מה הי' איכפת לאדמו"ר מהר"ש לומר לו את הטעם שמזרזו ליסע לפטרבורג לגמור את העסקה?

והביאור בזה — כאמור — שגם בענינים שע"פ שכל צ"ל קיום

דברי הרבי מתוך ביטול, ולכן לא רצה לומר לו את הטעם, כדי שיקיים דבריו מתוך ביטול, שזהו אמיתת שלימות האדם, ענין ה"בית".

ד. וכל זה מודגש ביותר בנוגע לה"בית" של כ"ק מו"ח אדמו"ר — להיותו בית כללי, עבור כלל ישראל.

כשנכנס כ"ק מו"ח אדמו"ר לביתו בפעם הראשונה, נכנס לביהכ"נ וביהמ"ד ואמר: "יהי רצון אִז די תפלות זאָלן זיין מיט אַ פנימיות, און עס זאָל זיך דאָוונען מיט דעם אמת עבודה־פנימיות־דיקן געשמאַק".

ולכאורה: כשמדובר אודות קניית בית דירה — מה נוגע התפלות וכו'?

וההסברה בזה — משום שהבית הוא בית כללי עבור כלל ישראל, כי, זה שנכנס לדור בבית זה הוא נשמה כללית שהתעסקותה בענין התפלה, מלשון חיבור (תפלה מלשון התופל)⁷, לחבר את כלל ישראל לאביהם שבשמים.

ה. במשך עשר השנים שכ"ק מו"ח אדמו"ר דר בבית זה נשאר עדיין חלק מהחוב על תשלום הבית, ובמילא לא הי' קנין הבית בשלימות לגמרי, ומזה מובן גודל זכותו של אותו יהודי שכ"ק מו"ח אדמו"ר זיכהו בפדיון הבית ע"י סילוק כל החוב, שעייז נקנה הבית ונעשה ברשותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר בשלימות לגמרי.

האמת היא, שעצם העובדה שכ"ק מו"ח אדמו"ר השאיר את החוב והמתין עשר שנים לבואו של יהודי זה שיפדה את הבית, הי' גופא זכות גדולה.

לא מכל אחד רוצה הרבי לקבל. ישנם כאלה שהרבי רוצה לקבל מהם, וישנם כאלה שהרבי אינו רוצה לקבל מהם.

— פעם רצה יהודי א' ליתן לרבי "מעמד", והרבי לא רצה לקבל ממנו, באמרו: "מעמד, נותנים חסידים". נענה אותו יהודי ואמר לרבי: "אני אהי' חסיד", על כך השיב לו הרבי: "לא בכך מתחילים".

ומזה מובן גודל הזכות של יהודי זה שכ"ק מו"ח אדמו"ר המתין לו עשר שנים, ונתן בדעתו לפדות את הבית.

7 (תו"א תרומה עט, סע"ד. וראה סה"מ

6) סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 175.

ו. כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם שלא בא "לקבל" אלא "ליתן". ומזה מובן, שמלבד גודל הזכות שקיבל יהודי זה לפדות את הבית, הרי פעולתו בפדיון הבית הכללי פועלת גם שהרבי נותן לו השפעה בנוגע לביתו הפרטי, שכן, ההשפעות של הרבי ישנם גם עתה, ואף שבאמצע אירע המאורע דיו"ד שבט... אין זה נוגע להשפעות של הרבי שישנם גם עתה, וגם עתה לא בא "לקבל" אלא "ליתן".

— קבלתי מכתב⁸ מא' החסידים שבו כותב אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ: "דער רבי זאָל געזונט זיין". באמת נהניתי מהתבטאות זו. והאמת כן, כי, בריאותו לא היתה מענינים גשמיים, אלא מענינים רוחניים [וכמ"ש באגה"ק⁹ ש"חיי הצדיק אינם חיים בשריים כי אם חיים רוחניים, שהם אמונה ויראה ואהבה", ובנדו"ד, חיי צדיק שהוא רועה ישראל, הם גם מבשורות טובות מהפעולות בחיזוק היהדות, אהבת השם אהבת התורה ואהבת ישראל], ובבריאות כזו לא שייך הפסק [ואדרבה: לאחרי ההסתלקות ה"ז ביתר שאת, כיון שבטלים ההגבלות דהגוף הגשמי, כמבואר באגה"ק הנ"ל], ובמילא שייך לומר "דער רבי זאָל געזונט זיין". אלא, שישנם כאלה שמתביישים לומר כן, ואותו חסיד הסיר את הבושה ("האָט זיך אָפגעשעמט") וכתב כפי האמת.

אמנם, אם כן הוא — שעתה הרבי אינו מוגבל ונמצא בכל מקום — איך מעיזים אנו לישוב כאן ולהתוועד? אלא זהו משום שלא זו בלבד שהרבי אינו מקפיד ("אים אַרט ניט") על כך שמתוועדים, וש"יוסל"¹⁰ מחלק משקה וכו', אלא אדרבה, רצונו של הרבי (כפי שאמר כמה פעמים) שיתוועדו. — פעם רצה הרבי לשמוע מחדרו למעלה איך שמתוועדים בביהמ"ד למטה, אלא שחשש שבואו למטה יגרום בלבול הסדר, ולכן הפעיל את "מכשיר הקשר" שדרכו יכולים לשמוע למעלה את הנעשה למטה, והקשיב להתוועדות¹¹. — ואף שמשום כבודו אסור לדבר בפניו¹², הרי, כללות הענין ד"שום תשים עליך מלך"¹³, "שתהא אימתו עליך"¹⁴, תלוי בענינים גשמיים, היינו, כשפנימיותו נראה ע"י לכוש גשמי, בגופו ולבושיו¹⁵, ועד"ז בחפציו, שאין משתמשין בשרביטו וכו"¹⁴, ובנדו"ד אין זה שייך. —

(8) ראה גם מכתב ער"ח סיון שנה זו (לעיל ע' 26).

(9) ביאור לסי' ז"ך. (אגרות-קודש ח"ג ס"ע שז ואל"ך).

(10) רמב"ם הל' ת"ת פ"ה ה"ב.

(11) שופטים יז, טו.

(12) רמב"ם הל' מלכים רפ"ב.

(13) ראה תניא פמ"ב (סא, א).

(14) הכוונה לר' יוסף ראַבינסאָן (המו"ל).

(15) ראה גם שיחת אחרון של פסח ס"ה

ונחזור לעניננו — שגם עתה לא בא הרבי "לקבל" אלא "ליתן", ובמילא, מלבד נתינת הזכות דפדיון הבית, נותן ומשפיע בהמצטרך לו בביתו הפרטי.

ונוסף על כל זה — הבטיחה תורה "עשר בשביל שתתעשר"¹⁶.

ז. ע"פ האמור לעיל ע"ד גודל הזכות כו', מובן, שיש להשתדל לסיים ("אָפּטאַן") הדבר בזריזות האפשרית, שכן, ככל שתגדל מעלת הדבר גדלה השתדלותו של היצה"ר למנוע הדבר, ולכן, צריכים להזדרז ולסיים הדבר.

ידוע¹⁷ הסיפור שרבינו הזקן חטף פעם את מנת הדגים שהיתה מיועדת בשביל המגיד, ומזה היתה לו תועלת גדולה. — ולכאורה אינו מובן: כיון שהוכיח סופו על תחילתו שהי' מיועד עבורו, למה הוצרך לחטוף? אלא, כאמור, שככל שתגדל מעלת הדבר צריכים להזדרז ולחטוף מיד. ואם הדברים אמורים אפילו אצל צדיקים, אצל אנשים פשוטים על אחת כמה וכמה.

משל למה הדבר דומה, לסוחר שמציעים לו מסחר הגון שיכול להרויח ממנו הרבה בבת אחת, שבודאי לא יתעכב מעשיית המסחר ויסתפק בריוח אטי ("ביסלעך־ווייז"). הדבר תלוי רק בכשרונו של ה"מתווך" להסביר לו את טיב המסחר. וכן הוא בנמשל, בנדו"ד.

ח. האמת היא שכ"ק מו"ח אדמו"ר נותן (לא רק את הזכות, אלא גם) את הכחות לעשות את הדבר, צריכים רק להתחיל לעשות בכח עצמו, ואז הרבי מסייע ונותן את הכחות הדרושים¹⁸.

וע"ד המסופר במדרשי חז"ל¹⁹ אודות רבי חנינא בן דוסא שרצה להעלות אבן גדולה לירושלים, "זימן לו הקב"ה .. מלאכים .. אמר להם אתם מעלין לי אבן זו, אמרו לו .. ובלבד שתתן ירך ואצבעך עמנו, נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים".

ועד"ז בנדו"ד — שע"י נתינת האצבע ("אז מ'לייגט נאָר צו אַ פינגער") מסייעים מלמעלה להשלים את הדבר, ועד להשלימות האמיתית — להביא בית זה לירושלים, כמארז"ל "עתידין בתי כנסיות ובתי

(18) ראה גם לעיל ע' 59.

(19) קה"ר בתחלתו. וש"נ.

(16) תענית ט, א. וש"נ.

(17) ראה סה"ש תרפ"ד ע' 53. וש"נ.

מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל²⁰, ועתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל, וארץ ישראל תתפשט בכל הארצות²¹.

*

ט. זכות נוספת נפלה בחלקו של אותו יהודי שזכה לסלק את שארית החוב ולפדות הבית של כ"ק מו"ח אדמו"ר — הזכות להדפיס את ה"שדי־חמד".

— המחבר של הספר "שדי־חמד" הי' יהודי ספרדי, צדיק גדול, אבל לא היתה לו הזכות להיות חסיד²². —

עבור ההוצאה לאור של ה"שדי־חמד" הי' ראוי לערוך התוועדות מיוחדת.

[ר' י. ר. ביקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א לומר ענין ב"שדי־חמד", ואמר לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שיפתח א' מהספרים באיזה דף שירצה, ופתח ב"מערכת ד' מינים". כ"ק אדמו"ר שליט"א עיין בספר רגעים אחדים, ואח"כ אמר:]

מדובר כאן²³ אודות המנהג הנהוג אצל בני" בקניית אתרוג, שלא משלמים מיד אלא לאחר זמן.

— כך הי' נוהג גם כ"ק מו"ח אדמו"ר. האתרוגים בשביל הרבי הי' מביא ר' ישראל יעקבסאָן²⁴ [עכשיו אין זה בגדר סוד, ובודאי לא תשלוט בו עין הרע, בגלל השייכות אל הרבי, ובלשון חז"ל²⁵ "אנא מזרעא דיוסף קא אתינא דלא שלטא בי' עינא בישא"], ומשך זמן לאחר סוכות הי' ר' ישראל יעקבסאָן נותן לרבי דו"ח ע"ד האתרוגים, ואז הי' הרבי משלם עבור האתרוגים. בשנה הראשונה לבואי כאן²⁶, ביקשתי מהרבי שישלמו לר' ישראל יעקבסאָן לפני סוכות, כדי שיהי' "משלכם"²⁷ בשלימות, והרבי לא רצה (מובן מאליו "ווער האָט אויסגעפירט"...).

בתחילת דבריו מביא השד"ח שיש להזהר ליתן הכסף מיד, כי, באתרוג ישנו חיוב מן התורה שצ"ל "משלכם", ודבר תורה מעוות קוננות, משא"כ משיכה שאינה קונה אלא מדרבנן²⁸. וממשיך לבאר, שדעת

(20) מגילה כט, א. (24) ראה אודותיו — סה"ש תש"ז ע' 59

(21) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' הערה 1.

(22) שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

(23) ברכות כ, סע"א.

(24) ראה ר"פ מתולדות המחבר —

(25) תשרי תש"ב (המור"ל).

(26) בשד"ח (הוצאת קה"ת) כרך יו"ד בסופו.

(27) סוכה כז, ב.

(28) כרך ד תרפ"ה, ב ואילך.

(28) רמב"ם הל' מכירה רפ"ג.

הפוסקים היא שקנין דרבנן מהני לענינים דאורייתא. ומוסיף, שההתחייבות לשלם מעות (זקף עליו במלוה) חשובה כנתינת מעות, והוי גם קנין מעות. [המשך השיחה בביאור פרטי השקו"ט בענין זה — חסר].

י. ויש להוסיף, שענינו של אתרוג קשור גם עם המדובר לעיל אודות הבית של כ"ק מו"ח אדמו"ר:

"אתרוג" הוא "פרי עץ הדר"²⁹, ש"דר באילנו משנה לשנה"³⁰ — שבזה מרומז הקביעות ד"בית דירה". וכיון שאתרוג הוא המשובח מכל ד' המינים שרומזים על כל ד' הסוגים שבבני ישראל [כדאיתא במדרשו³¹ שאתרוג, שיש בו טעם ויש בו ריח, כנגד אלה שיש בהם תורה ומעשים טובים, לולב (כפות תמרים), שיש בו טעם ואין בו ריח, כנגד אלה שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים, הדס, שיש בו ריח ואין בו טעם, כנגד אלה שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה, וערכות שאין בהם לא טעם ולא ריח, כנגד אלה שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים]³², ה"ז רומז על ה"בית דירה" דהמשובח מכל בני ישראל, נשיא הדור.

זאת ועוד:

אע"פ ש"אתרוג" הוא המשובח מכל ד' המינים, מ"מ, אינו באופן של גאווה והתנשאות על שאר המינים, אלא מתחבר עמהם, כמרומז בר"ת ד"אתרג": "אל³³ תבואני רגל גאווה"³⁴. ודוגמתו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר — שלמרות גודל מעלתו לגבי שאר בני, ה"ה מתחבר עם כל בני, ומחברם לאביהם שבשמים. וענין זה מודגש במיוחד בה"בית דירה" — שאינו בית פרטי, אלא בית כללי עבור כלל ישראל (כנ"ל ס"ד).

*

[הענינים דלקמן — לא זוכרים שייכותם לתוכן השיחה:]

יא. בכחו של הרבי להחדיר לנשמה כחות מנשמה נעלית יותר, ועד להחליף נשמה בנשמה נעלית יותר (ע"ד שמצינו בהפכו — בטעם אמירת הברכות שלא עשני גוי עבד ואשה בכל יום (לפי דברי המקובלים), שהם "על יציאת נשמתו בלילה שלא נדבק בה נשמת נכרי או עבד או אשה"³⁵).

(29) אמור כג, מ.

(30) סוכה לה, א. הובא בפרש"י עה"פ.

(31) ויק"ר פ"ל, יב.

(32) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1159 ואילך. הערה 30.

(33) תהלים לו, יב.

(34) ספר הלקוטים להאריז"ל עה"פ. וראה פנים יפות פ' אמור. וראה גם לקו"ש שם.

(35) שו"ע אדה"ז או"ח סמ"ו ס"ד.

(29) אמור כג, מ.

(30) סוכה לה, א. הובא בפרש"י עה"פ.

(31) ויק"ר פ"ל, יב.

(32) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1159 ואילך. הערה 30.

ועוד.

יב. פעם אמר הרבי שישנם יהודים — "שו"ע אידן" — שלא הי' להם "רבי", שבשמחת בית השואבה שחל בשבת היו מתלבטים מה לעשות: למחוא כפים — אסור בשבת (אא"כ בשינוי)³⁶, ולאידך, חייבים לקיים את ה"דין" ש"צריכים לשמוח"... מחאו כפיהם כשהם הפוכים, צבטו לחייהם, ושרו: "איך בין פריילעך, איך בין פריילעך"...

יג. ישנו פתגם ש"כסף" צריכים לספור, כיון ששייך בו חסרון ואיבוד או הוספה, אבל "שנים", שלא שייך בהם חסרון איבוד או הוספה, לא סופרים.

---

(36) ראה השקו"ט בזה — שו"ת מנחת אלעזר ח"א סכ"ט. ספר המנהגים חב"ד ע' 67 ובהערה 21 שם. וש"נ.